

PINNGORTITALERIFFIK

GRØNLANDS NATURINSTITUT GREENLAND

GREENLAND INSTITUTE OF NATURAL RESOURCES

Postboks 570, 3900 Nuuk. +299 361200. www.natur.gl

Naatsumik: Qilalukkamut qaqortamut (*Delphinapterus leucas*)
sumiiffiit pingaarutillit, sulianut aatsitassarsiormermut
attuumassuteqartuni.

minerals@natur.gl
Nuuk, 22/3-2024

Qilalukkamut qaqortamut sumiiffiit pingaarutillit

Allaaserinnittut

Rikke Guldborg Hansen, Miluumasunut Timmissanullu Immikkoortortaqaarfik

Ida Bomholt Dyrholm Jacobsen, Avatangiisinut Aatsitassanullu Immikkoortortaqaarfik

Karl Brix Zinglensen, Avatangiisinut Aatsitassanullu Immikkoortortaqaarfik

Oqaaseqartitat

David Boertmann, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet.

Anders Mosbech, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet.

Kasper Lambert Johansen, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet.

Tunuliaqutaa

Aatsitassanit pisunut tungatillugu asimi sulineq nalunaaruteqartarnerlu pillugit malittarisassat nalunaarusiortarnerillu. ("Asimi malittarisassat"), Naalakkersuisut, Aatsitassanut Aqutsisoqarfik, november 2000 (Anon., 2000), sumiiffiit iluini asimi sulinermet atatillugu malittarisassanik immikkut ittunik aamma piffissat uumasunut annertuumik pingaaruteqartunik imaqarpoq, taakkulu uumassusilerineq pillugu ilisimasanik pigineqartunik tunngaveqarput.

Sumiiffiit assigiinngitsut asimi malittarisassani kapitali 2-mi 3-milu nassuiaatigineqarsimasut tikiqqarsinnaanissaat aamma NatureMap-ip nittartagaanut iserluni Kalaallit Nunaanni avatangiisinut pinngortitamullu tunngatillugu nunap assingisa nuisinneqarsinnaanissaat Naalakkersuisut noqqaassutigisimavaat, www.eamra.gl-ikkut aaneqarsinnaaqqullugit paasissutissallu tassangaanniit NunaGIS-ip nuna tamakkerlugu pilersaarusiormermut aamma nunap assiliorneqarnera pillugu nittartagaanut toqqaannartumik siammarterneqarsinnaaqqullugit, www.nunagis.gl-ikkut aaneqarsinnaaqqullugit, aamma LicenceMap-ikkut, nunap assingi pillugit nittartakkami www.govmin.gl-ikkut. Taamaalilluni atuisut internetikkut toqqaannartumik ikiorneqarsinnaalissapput, paasissutissat NatureMap-iminngaanneersut NunaGIS-ikkut LicenceMap-ikkullu takuneqarsinnaalissammata.

Paasissutissat uumassusilerinermet tunngasut nutaanerpaat pigineqartut tunngavigalugit asimi sulinerit aatsitassanut attuumassutilinnut tunngasut avatangiisinik naleqqussaannermi uku ilassutigineqarnissaat Pinngortitaleriffiup innersuussutigaa, sumiiffiit nunap immikkoortuini nalliuteqqittartunilu killilerneqarsimasut ilanngullugit.

Una eqikkaaneq kapitali 2-mi *Nunat piffissallu uumasogarnermut annertuumik pingaaruteqartut-*

mut ilassuteqarnissamik innersuussutaavoq, immikkoortumi 2.03.13-imut ilassutitut aalajangersakkatut ilusilerlugu, taakku uumassusilerituut qilalukkat qaqortat (*Delphinapterus leucas*) uumasogatigiit pillugit ilisimasaannik pigineqartunik tunngaveqarput.

1-imut tunngatillugu: Malussarissuseq aamma nalinginnaasumik allaaserisaq

Inuiaqatigiit nungutaanissamik navianartorsiortitaasunik allattorsimaffiata qilalugaq qaqortaq (*Delphinapterus leucas*) pillugu naliliinerani *Mianernartumiittut* inissinneqarsimavoq [VU] (Boertmann aamma Bay, 2018). Nunat tamalaat IUCN-ip allattorsimaffiata qilalugaq qaqortaq “Nungutaanissamut navianartorsiunngitsutut” (LC) (Lowry, et al., 2017) nalilersimavaa. IUCN-ip qilalukkat qaqortat immikkoortitaarlutik ineriartortut nalilersuleruttorpai.

Qilalugaq qaqortaq inuiaqatigiit inatsisaannut uani ilaavoq Namminersorlutik Oqartussat qilalukkat qaqortat aamma qernertat pillugit nalunaarutaanni, aamma qilalugaq qaqortaq illersugaavoq piniagaasarnera eqqaassanngikkaanni (Anon., 2017).

Qimusseriarsuarmi uumasunik eqqissimatitsivik pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugu sumiiffimmi pineqartumi uumasut nujuartat tamarmik illersugaapput, aamma piniarnerit, pisaqarnerit, aalisarnerit, imaatigut imaluunniit nunakkut angalanerit kiisalu 500 meterit ataallugit timmisartorluni qulaassinerit inerteqqutaapput (Anon. 1989).

Qilalukkat qaqortat piujuaannarnissaat pillugu aqutsineq Canadamiut/kalaallit qilalukkanik pijuartitsiniarneq pillugu ataatsimiitsitaliaata (JCNB) Atlantikup Avannaani Miluumasut Imarmiut pillugit Ataatsimiitsitaliaa NAMMCO suleqatigalugu ingerlanneqartarpoq.

Qilalugaq qaqortaq arferit allat assigalugit nunani tamalaani suliniaqatigiiffiit isumaqatigiissutaannut ukunani ilaavoq *Konventionen om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne* (Espoo-konventionen), tassalu nunap killeqarfii apeqqutaatinnagit avatangiisinut sunniutit pillugit nalilersuinermik isumaqatigiissut, *Uumasut nujuartat naasullu nungutaanissamut ulorianartorsiortut nunani tamalaani niuerutigineqartarnerat pillugu isumaqatigiissut* (CITES) aamma OSPAR-Nalunaarut.

Qilalukkat qaqortat issittup imartaani annerusumik uumasuusarput. Timip kingornussaanic misissuinerit atorlugit sumiiffiit aasaanerani ornittakkat/uumasogatigiit erseqqissumik agguataarneqarsinnaalersissimavai, nunalerutit, ileqqunut tunngasut ingerlaartarnerillu tunngavigalugit (Skovrind et al. 2021).

Qilalukkat qaqortat Kalaallit Nunaanni Tunumi qaqutigoortuupput, aamma arferit tassaniittut tassaassanganneqarput kisermaat ingerlaarujoortut (timip kingornussaanic misissuinerit takutippaat kisermaat Kalaallit Nunaanni Tunumi piniarneqartartut Canadaminngaanneersuusut aamma Svalbardiminngaanneersuusut/uumasogatigiit Ruslandiminngaanneersut) aalaakkaasumik sumiiffeqanngitsut (NAMMCO, 2023).

Uumasogatigiit *Issittup Issinnerusortaata Kangiatungaaniittut – Kalaallit Nunaata Kitaaniittut* nungussimasutut naatsorsuutigineqarput. Qilalukkat qaqortat uumasogatigiinni taakkunaniittut Kalaallit Nunaata imartaani Pikialasorsuarmi uumasuupput (ukioq kaajallallugu) aamma Kalaallit Nunaata avataani Qeqertarsuup Tunuaninngaaniiit Maniitsumut (ukiakkut, ukiukkut

upernaakkullu). Upernaakkut (juunimi) avataanut pisarput aamma Qeqertarsuup Tunuata sineriaa malillugu, Upernaviup eqqaa saneqqullugu Pikialasorsuarmut ingerlaartarput aasaanerani lu Canadap issittortaata issinnerusup imartaa qeqertalik najortarpaat. Ukiakkut (oktobarimi) ukiukkut najortakkaminnut aqquiti taakku atorlugit utertarput (Hobbs et al., 2020, NAMMCO-JCNB 2021).

Kalaallit Nunaata Kitaani uumasogatigiit ukiukkut ornittakkaminniittartut 1959-iminnganniit uumasut 10.000-inut ikileriarujussuarsimapput, maannakkullu pisassiissuteqartoqartalerneqatigut amerlassusaat alaakkaasunnorsimavoq. Qilalukkat qaqortat kujasinnerusumi Nuup Kangerluani 1930 sioqqullugu uumasuusarsimapput, uumasogatigiilli taakku nungussimanissaat naatsorsuutigineqarpoq, aamma tamakkiisumik illersuinissaq JCNB Joint Working Group-imit innersuussutigineqarpoq (NAMMCO-JCNB 2021).

Qilalukkat qaqortat immap iluani nipinut inuit pilersitaannut malussarissuupput, nipinit iminnarissunit ingerlaartuninngaanneersunit umiarsuillu angallanneranninngaanneersunit (NAMMCO 2022). Immap sikuata annikillinera allanngorneraluunniit piginnaasallu qilalukkat qaqortat siammarsimanerannut ingerlaarnerminnilu ileqquinut sunniuteqarsinnaapput. Aqquiti pingaarutillit ingerlaarfigineqartartut naliliiffigineqarneranni paasissutissat siku pillugu pissutsinut atuuttut ilanngunneqartalertariaqarput, aqquiti annertussusaat pillugu suliasap annertussusaata killilersorneqarnerata nalaani. Qilalukkat qaqortat immap sikuani ilaanniinnakkut mattussaasarput (*sassat*), aamma inuit pilersitaannik akornusersuinerit pequtigalugit mattussaasarnerit amerlinerannik kinguneqarsinnaapput.

2-mut tunngatillugu: Piffissat pingaarutillit

Asimi sulineri malittarisassani (Anon., 2000) qilalukkamut qaqortamut tunngatillugu ullunik sumiiffinnillu nalunaarsuisoqarsimanngilaq. Kalaallit Nunaata imartaani sumiiffinnut pingaarutilinnut tunngatillugu piffissat qilalukkanut qaqortanut Kalaallit Nunaata Kitaata Avannaani aamma Kalaallit Nunaata Kitaani pingaarutillit uku innersuussutigerusuppavut:

1. Pikialasorsuaq:
  - a. Piffissami: Ukioq tamaat.
2. Kalaallit Nunaata Kitaa:
  - a. Piffissami: 15. oktobariminngaanniit 31. Maajip tungaanut.
3. ingerlaartarfiit:
  - a. Piffissami 1. juuniminngaanniit 30. Juunip tungaanut.
  - b. Piffissami 15. septembariminngaanniit 31. Oktobarip tungaanut.

Piffissat pingaarutillit misissuinernit ilalerneqarput, taakku takutippaat qilalukkat qaqortat sumiiffinni ukiukkut upernaakkullu ornittakkaminni amerlasuuni aqqutinilu ingerlaarfigisartakkaminni piffissami tassani takkusimaartartut. Piffissat innersuussutigineqartut immap sikuata nikerarnerata kingunerisaanik qilalukkat qaqortat nikerartumik nuttarnerannut nallersuuppoq. Ukiuni pineqartuni piffissat aallartittarnerat naasarnerallu immap sikuusarnerata nikerarnera apeqqutaalluni inissinneqarsimapput.

3-mut tunngatillugu: Sumiiffit pingaarutillit

Kalaallit Nunaata imartaani sumiiffit pingaarnerpaat uku tikkuarneqarput:

1. Pikialasorsuaq.
2. Kalaallit Nunaata Kitaani sumiiffik ukiukkut upernaakkullu Maniitsup

Qeqertarsuullu akornanniittoq ornittagaat.

3. Sumiiffiit nuttartarfiit sinerissap avataanilu 50 sømilit tungaannut ungasitsigisup akornanniittut:
  - a. Smith Sund, Ummannap Kangerlua ilanngullugu aamma Ikersuaq,
  - b. Avannaata Imaa aamma Qimusseriarsuaq
  - c. Sullorsuaq aamma Qeqertarsuup Tunua.

Sumiiffiit, pingaartumik ornittakkaminnut ingerlaarfigisartagaat, nunap assingani erseqqissumik nalunaarsorneqarsimangillat, immap sikuatali ukiumut ukiullu qanoq ilinera malillugu allanngorarput (Heide-Jørgensen et al., 2013 aamma 2016).

4-mut tunngatillugu: Aqutsineq innersuussutigineqarpoq

Asimi sulinermi malittarisassanut ilassutitut allaaserisaq una innersuussutigineqarpoq:

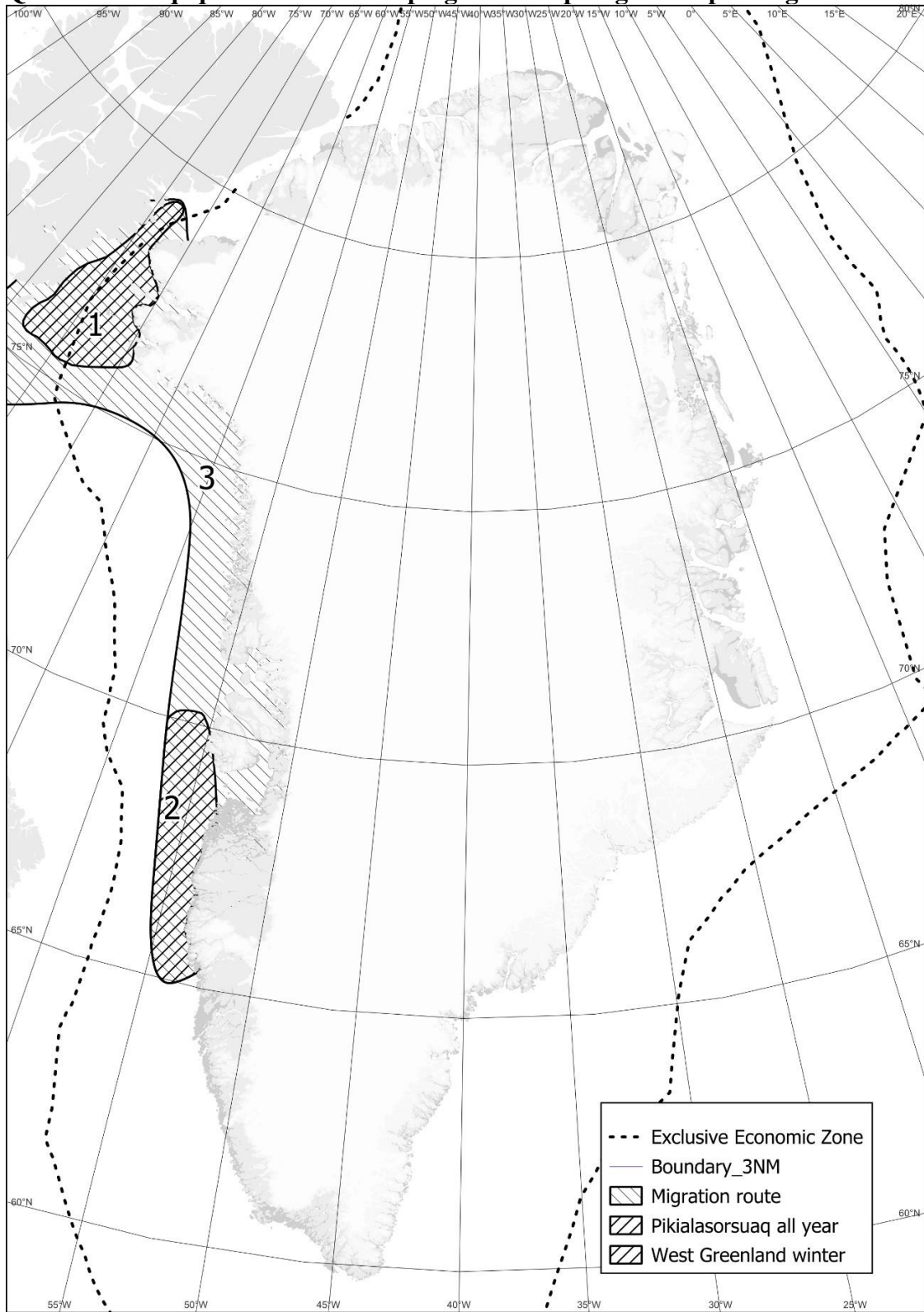
2.03.13 Sumiiffiit qilalukkat qaqortat ornittagaat. Kalaallit Nunaata Kitaani sumiiffik ukiukkut piffissami 15. oktobariminnagaanniit 31. Maaqip tungaanut najorneqartartoq, aamma Pikialasorsuaq ukioq naallugu, qilalukkat qaqortat nakkutigineqarneranni sumiiffinni qilalukkat qaqortat ornittagaanni malittarisassat uku atuupput, Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmi Aatsitassanut Immikkoortortaqaarfik akuersisimassappat allaassaaq:

- a. Akornusersuinissaq inerteqqutaavoq, soorlu:*
- b. Angallammik 8 knobit sinnerlugit sukkassusilimmik angalasoqaqqusaanngilaq.*
- c. Timmisartumik suluusalimmik qulimiguulimmilluunniit 500 meterit inorlugit pukkitsigisumi ingerlaartoqaqqusaanngilaq.*
- d. Dronit atorlugit qummut sanimullu 100 meterinik qanitsigisumi ingerlatsisoqaqqusaanngilaq.*
- e. Angallamik sineriammut immalluunniit sikuata sinaani 3 kilometerinik qanitsigisumi angalasoqaqqusaanngilaq.*

Imaani miluumasut aamma imaani timmissat pillugit nakkutilliisumik (-sunik) (MMSO) Pikialasorsuarmi (1) aamma Kalaallit Nunaata Kitaani sumiiffinni ukiukkut najorneqartartuni (2) piffissani malussariffiusuni annertuumik suliaqartoqartillugu imaluunniit nipi atorlugu misissuinerit ingerlanneqarneranni inassutigineqarpoq. Sumiiffinni ataasiakkaani innuttaasut sumiiffinni eqqaanilu piniarnermut ileqqi eqqarsaatigalugit tamakkuninnga suliaqartoqalertinnagu sioqqulluarlugulu sumiiffinni ataasiakkaani innuttaasut aqutit eqqortut atorlugit tusarniartarnissaat siunnersuutigineqarpoq.

Qilalukkanik qaqortanik sumiiffiit aqqusaarlugit pissusissamisuumngitsumik ingerlaartoqaleraangat angallatinit nasittarnissaq inassutigineqarpoq.

Qilalukkanut qaqortanut sumiiffiit pingaarutillit pillugit nunap assinga

**Qilalukkanut qaqortanut sumiiffiit pingaarutillit pillugit siornatigut nunap
assiliarineqarsimasut**

Asimi sulinermi malittarisassani qilalukkanut qaqortanut sumiiffiit pingaarutillit pillugit siornatigut nuna assiliortoqarsimangilaq.

Atuagassiat

- Anon. (1989). Hjemmestyrets bekendtgørelse om naturreservatet i Melvile Bugt, nr. 21 af 17. maj 1989. Nalunaarutit. https://nalunaarutit.gl/groenlandsk-lovgivning/1989/bkg-21-1989?sc_lang=da
- Anon. (2017) Selvstyrets bekendtgørelse om beskyttelse og fangst af hvid- og narhvaler, nr. 3 af 27. januar 2017. Nalunaarutit. https://nalunaarutit.gl/groenlandsk-lovgivning/2017/bkg-03-2017?sc_lang=da
- Anon. (2000). *Rules for field work and reporting regarding mineral resources (excluding hydrocarbons) in Greenland*. Retrieved from https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/eamra/rules_for_fieldwork.pdf
- Heide-Jørgensen, M.P., Sinding, M.H.S., Nielsen, N.H. et al. Large numbers of marine mammals winter in the North Water polynya. *Polar Biol* 39, 1605–1614 (2016). <https://doi.org/10.1007/s00300-015-1885-7>
- Heide-Jørgensen, M.P., Burt, L.M., Hansen, R.G. et al. The Significance of the North Water Polynya to Arctic Top Predators. *AMBIO* 42, 596–610 (2013). <https://doi.org/10.1007/s13280-012-0357-3>
- Hobbs, Roderick & Reeves, Randall & Prewitt, Jill & Desportes, Genevieve & Breton-Honeyman, Kaitlin & Christensen, Tom & Citta, John & Ferguson, Steven & Frost, Kathryn & Garde, Eva & Gavrilov, Maria & Ghazal, Maha & Glazov, Dmitri & Gosselin, Jean-Francois & Hammill, Mike & Hansen, Rikke & Harwood, Lois & Heide-Jørgensen, Mads Peter & Inglangasuk, Gerald & Watt, Cortney. (2020). Global Review of the Conservation Status of Monodontid Stocks. *Marine Fisheries Review*. 81. 1-53. 10.7755/MFR.81.3-4.1.
- Lowry, L., Reeves, R. & Laidre, K. 2017. *Delphinapterus leucas*. The IUCN Red List of Threatened Species 2017: e.T6335A50352346. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2017-3.RLTS.T6335A50352346.en>. Accessed on 02 February 2024.
- NAMMCO-JCNB Joint Working Group (2021). Report of the Joint Working Group Meeting of the NAMMCO Scientific Committee Working Group on the Population Status of Narwhal and Beluga in the North Atlantic and the Canada/Greenland Joint Commission on Conservation and Management of Narwhal and Beluga Scientific Working Group. December 2021, Winnipeg, Canada
- NAMMCO-North Atlantic Marine Mammal Commission (2022). Report of the Joint Disturbance Workshop of the NAMMCO Scientific Committee Working Group on the population status of narwhal and beluga, and the Canada/Greenland Joint Commission on narwhal and beluga Scientific Working Group. December 2022, Copenhagen, Denmark.
- NAMMCO-North Atlantic Marine Mammal Commission (2023). Report of the Scientific Committee Ad hoc Working Group on Narwhal in East Greenland, December 2023, Copenhagen, Denmark.
- Skovrind, M., Louis, M., Westbury, M.V., Garilao, C., Kaschner, K., Castruita, J.A.S., Gopalakrishnan, S., Knudsen, S.W., Haile, J.S., Dalén, L., Meshchersky, I.G., Shpak, O.V., Glazov, D.M., Rozhnov, V.V., Litovka, D.I., Krasnova, V.V., Chernetsky, A.D., Bel'kovich, V.M., Lydersen, C., Kovacs, K.M., Heide-Jørgensen, M.P., Postma, L., Ferguson, S.H. and Lorenzen, E.D. (2021), Circumpolar phylogeography and demographic history of beluga whales reflect past climatic fluctuations. *Mol Ecol*, 30: 2543-2559. <https://doi.org/10.1111/mec.15915>